

Leiden in last

Renovatie velden in Leiden: voorbode van probleem veel andere gemeenten

Op 23 mei kwam een bestek van de gemeente Leiden op de markt dat volgens sommige insiders een voorbode kan worden van veel andere bestekken. Fieldmanager praat met Rik Wagner van de gemeente Leiden en adviseur Sjors Lolkema, maar legt daarnaast zijn oor te luisteren bij andere partijen in de markt. Centrale vraag is daarbij: zijn de komende periode meer van dit soort probleembestekken te verwachten, is er sprake van een ernstig probleem en hoe moeten we hier als branche mee omgaan? Vakblad Fieldmanager legt het probleem kort uit en laat daarnaast een aantal deskundigen reageren.

Auteur: Hein van Iersel

Het gaat in Leiden om de ombouw van twee ongeveer tien jaar oude zandingestrooide voetbaltrainingsvelden en de renovatie van een tien jaar oud rubberingestrooid voetbalveld plus trainingshoek. Het bestek roept voor de twee zandingestrooide velden op tot een compleet nieuwe aanleg, inclusief het verwijderen van de bestaande toplaag én onderbouw.

Feitelijk zou het afvoeren uit puur sporttechnische gronden van de bestaande onderbouw niet nodig zijn, maar omdat de onderbouw van twee zandingestrooide velden bestaat uit een mengsel van zand en SBR-rubber, is dit op milieutechnische gronden verplicht. Vooral het SBR-rubber in de onderbouw blijkt een probleem. Het derde veld met rubber-infill heeft een opbouw van zand en steagran. Hier hoeft de

sporttechnische laag niet te worden vervangen. Bij de twee probleemvelden is niet alleen sprake van een te hoge zinkconcentratie in de 6 cm dikke sporttechnische laag, maar ook zou de hoeveelheid zink in de 8 cm dikke laag daaronder te hoog zijn. Zowel Wagner van de gemeente Leiden als Lolkema van adviesbureau Aangenaam Advies vermoeden overigens dat hier sprake is van een meetfout.

Het verhoogde gehalte zink is volgens adviseur Sjors Lolkema van adviesbureau Aangenaam Advies vastgesteld in samenspraak met Milieudienst West-Holland. De onderzoeksopzet is hiermee in een vroegtijdig stadium afgestemd. Als gevolg van de verhoogde zinkconcentratie is besloten om de sporttechnische laag in principe volledig af te voeren en te vervangen

door een moderne sporttechnische laag waar geen rubber in verwerkt is. In de huidige moderne voetbalconstructies wordt geen rubber meer in de sporttechnische laag verwerkt. De sporttechnische laag van zand/steagran kan gewoon blijven zitten.

Rik Wagner van Sportbedrijf Leiden bevestigt de situatie: "Heel veel gemeenten zullen hier in de toekomst mee te maken krijgen. Er liggen overal van dit soort zandingestrooide velden die worden gebruikt voor wedstrijden én trainingen. Deze velden worden in de komende jaren op veel plaatsen omgebouwd en mogen daarnaast met ingang van het volgende jaar niet meer gebruikt worden voor wedstrijden. Opruimen van deze velden zal gemeenten veel geld gaan kosten."

Wim Glaap, IBOR

Bart Wijers, Terra Sports

Arjan Knottnerus, AA Sports

Arie Verhoef, VACO

Zijn de komende periode meer van dit soort probleembestekken te verwachten?

Volgens mijn informatie zijn in het verleden tussen de 35 en 50 zandingestrooide voetbalvelden aangelegd. Dus het te verwachten probleem is minimaal wanneer we kijken naar het totaal aantal kunstgrasvelden in Nederland.

Op basis van de samenstelling van rubber/lava- en rubber/zandmengsels, verwacht ik van wel. Het verbaast me echter wel dat dit niet is opgemerkt tijdens de milieuhygiënische toetsing - volgens Bouwstoffenbesluit (heden: Besluit bodemkwaliteit) - die destijds voorafgaand aan toepassing plaatsvond.

'Probleembestekken' lijkt me een zwaar begrip, maar het is duidelijk dat volgens de Wet Bodembescherming sprake is van een ernstige bodemverontreiniging omdat sprake is van meer dan vijftig kuub. Wij verwachten wel, met de kennis die we nu hebben, dat er meer sporttechnische lagen waarin rubber verwerkt is, op basis van deze wet verontreinigd zullen zijn. Met deze wetenschap in ons achterhoofd wordt de renovatie van dergelijke velden wel complexer.

Uit de resultaten van de jaarlijkse veldonderzoeken die in de afgelopen jaren steeds in opdracht van Recyberm/VACO zijn uitgevoerd bij een vijftal kunstgrasvoetbalvelden die nu acht tot negen jaar oud zijn, blijkt dat er geen toename van het gehalte zink in het drainagewater is ten opzichte van het voorgaande jaar en ten opzichte van de regenwaterkwaliteit.

Is er sprake van een ernstig probleem?

Belangrijk is dat we moeten kijken naar de gestelde eisen vanuit de bodemkwaliteit en bodembescherming. Belangrijk bij dit type velden is dat de risico's ten aanzien van de volksgezondheid en directe omgeving dienen te worden vastgesteld. Indien vrijkomende stoffen leiden tot verdere aantoonbare verontreiniging is het verwijderen van de bron gewenst.

Er is duidelijke wetgeving en het bevoegd gezag dat over de uitvoering daarvan gaat. Het niet kunnen hergebruiken van een fundering, leidt in ieder geval tot onvoorziene kosten.

Wat verstaan we onder 'ernstig'? Zodra een dergelijke sporttechnische laag wordt bewerkt of uitgenomen, moet deze worden afgevoerd. De meerkosten zijn dan aanzienlijk. Als je de laag ongeroerd laat, dan is er geen probleem want dan mag je deze laten liggen en erop verder bouwen. Dit kan niet overal en je moet je afvragen of we hier iets mee oplossen naar de toekomst toe.

Leiden heeft de velden onderzocht volgens de Wet bodembescherming. Ten aanzien van de milieukundige beoordeling van sporttechnische lagen (zijnde bouwstoffen en géén grond) dient onderzoek plaats te vinden volgens het Besluit bodemkwaliteit. Hier is het gehalte zink niet relevant; het gaat dan namelijk om de uitloging van zink die wordt beoordeeld met een uitloogproef.

Hoe moeten we hier als branche mee omgaan?

De branche moet ervoor zorgen dat de kwaliteit van onze bodem en ons grondwater niet wordt aangetast. Gezien de komende schaarste aan grondstoffen (zand, lava, etc.) wordt het steeds belangrijker constructies te bouwen met schone componenten. Wellicht wordt bouwen zonder SBR-rubber toch de toekomst.

Gedane zaken nemen geen keer. Volgens Bodemplus is het aan het bevoegd gezag om hier de juiste wetgeving op toe te passen. Voor de toekomst adviseer ik om meer aandacht te geven aan mogelijke risico's van materialen die op of in de bodem toegepast worden. Het Besluit bodemkwaliteit faciliteert hierin.

Geen constructies meer bouwen op deze wijze en zoeken naar alternatieven die er volop zijn. Tevens is de werkgroep Renovatie van de BSenC een project gestart over dit vraagstuk. Wij gaan ervan uit dat zij binnenkort naar buiten komen. Hiernaast wachten wij als branche nog steeds op een eenduidig standpunt vanuit de centrale overheid. Hiermee zijn we dan in één keer van de hele discussie af.

Ons inziens is de sporttechnische laag met rubber een herbruikbare bouwstof. Er is milieutechnisch geen reden om de onderlaag af te voeren. Als die om sporttechnische redenen niet opnieuw als technische laag gebruikt kan worden, kan de rubber uit de laag gezeefd/gewassen worden, waarna de aparte bestanddelen herbruikbaar zijn."